

STAROŻYTNA SPARTA

W drugim ważnym mieście-państwie, Sparcie, życie wyglądało inaczej niż w Atenach. Wychowanie w Sparcie było bardzo surowe (streng). Celem było wytrenowanie obywateli na nieustraszonych wojowników (krigere), którzy mieliby bronić państwa przed wrogami (fiender). W przeciwieństwie do Aten, Sparta nie była otwartym społeczeństwem (samfunn). Nie prowadzono handlu z innymi miastami-państwami, a obcy byli niemile widziani. Spartą rządziła rada starszych mężczyzn składająca się z dwóch królów oraz 30 wybranych obywateli (borgere). Istniała także tajna policja nadzorująca mieszkańców.

Sparta była państwem wojowników.

Spartański żołnierz miał zwyciężyć lub umrzeć, nie można było się wycofać z walki.

Spartańskie wychowanie

Dzieci były własnością państwa. Już od urodzenia o ich losie decydowała rada starszych. Słabe, kalekie porzucano w górach lub zrzucano ze skały. Słabowite dzieci nie nadawały się bowiem na wojowników ani na matki.

Wszyscy mężczyźni w Sparcie musieli odbyć szkolenie wojskowe.

Siedmiolatkowie byli wysyłani na obóz wojskowy, gdzie żyli w trudnych warunkach pod surową dyscypliną. Chłopcy ćwiczyli rzut włócznią (spydkast), bieganie, zapasy (bryting) i pływanie. Zachęcano ich do bójek i musieli oni bez narzekania znosić ból, głód i pragnienie. W wieku 12 lat stawali się żołnierzami,

a kończyli służbę wojskową (militærtjeneste) w wieku 30 lat. Wtedy mogli wrócić do swej rodziny. Spartanie mogli się żenić mając 20 lat i nie można było zostać kawalerem, gdyż państwo potrzebowało nowych żołnierzy (soldater). Jeśli jednak małżeństwo nie mogło mieć dzieci, władze mogły zdecydować, by kobieta spłodziła dziecko z obcym mężczyzną. Skończywszy 60 lat, Spartanin mógł zostać wybrany do rady starszych.

Wychowanie spartańskie chłopców polegało na nauce walki i sztuki przetrwania w trudnych warunkach. Stąd mamy wyrażenie „**spartańskie warunki**”, czyli bardzo surowe i trudne warunki bytowe.

Dziewczynki uczyły się śpiewu i tańca oraz musiały uprawiać sport. Ideałem kobiety była bowiem kobieta wysportowana (sprek), zdrowa - zdolna do rodzenia silnych i zdrowych dzieci, które miały zostać żołnierzami. Kobiety w Sparcie miały więcej swobód w porównaniu z innymi miastami-państwami. Dziewczynki mogły chodzić do szkoły, a kobiety mogły posiadać nieruchomość (dom).

Dziewczynki i kobiety musiały uprawiać sport, by być w dobrej formie fizycznej.

STAROZYTNĄ SPARTA

Zadania do tekstu

Zadanie 1: Znajdź słowa związane z tekstem o Sparcie

SPARTA

W Ł Ó C Z N I A D Ó V Ą K M
N K O B Ó Z Y R A J U E Ż P
O W O J O W N I K O Z V C O
V W Ł G F J O W R Ó G W R B
P S P H R Ż O Ł N I E R Z Y
W Y C H O W A N I E Z P E W
D Y S C Y P L I N A A T R A
F S P A R T A W N M P Y L T
T W Y S P O R T O W A N Y E
P Ł Y W A N I E N O S H H L
U D Z I E C I J D C Y I A B
W K D F I Ę L H G U F M C J

Sparta	wojownik	wróg	obywatel	żołnierz
dzieci	wychowanie	obóz	dyscyplina	włócznie
zapasy	pływanie	wysportowany		

Zadanie 2: TAK czy NIE?

1. Każdy chłopiec w Sparcie miał za zadanie stać się
dobrym żołnierzem .	TAK NIE
2. Każdy obcy przybysz mógł zamieszkać w Sparcie, jeśli zechciał.	TAK NIE
3. Żołnierz Spartiata w walce mógł zwyciężyć lub zginąć.	TAK NIE
4. Chore dzieci po urodzeniu zabijano.	TAK NIE
5. Dzieci mieszkaly w rodzinnym domu do 20 roku życia.	TAK NIE
6. Kobiety w Sparcie także musiały być sprawne i wysportowane.	TAK NIE
7. Każdy mężczyzna w Sparcie musiał mieć żonę i dzieci.	TAK NIE
8. Ilustracja na dole strony przedstawia zapaśników.	TAK NIE

Zadanie 3: Połącz polskie i norweskie słowa

		
obywatel		borger
rzut włócznią		bryting
służba wojskowa		kriger
społeczeństwo		militærtjeneste
surowy		samfunn
wojownik		soldat
zapasy		spydcast
żołnierz		streng

Źródła:

Globus Samfunnsfag 5. trinn

[Den greske antikken - Norsk Nettskole](#)

Wikipedia

Midgard 5. trinn

Zdjęcia:

http://www.sparta.net/upload/1459147814_spartan_soldiers.gif

<http://sporttopestka.pl/wp-content/uploads/2015/07/sparta.jpg>